

Дошкільний навчальний заклад №17

Без верби і калини нема України

(інтегроване заняття)

**Вихователь
Шуварська Г.С.**

м.Кам'янець-Подільський

Мета: розвивати інтерес до історії рідного краю, пізнавальну активність, уяву, увагу, пам'ять, мислення, зв'язне мовлення, збагачувати словниковий запас дітей; виховувати шанобливе ставлення до українських звичаїв, традицій та обрядів, інтерес до українського фольклору, бажання приймати в них активну участь; продовжувати ознайомлювати дітей з звичаями та традиціями українського народу, поглибити знання про рослинні символи України..

Матеріал: світлиця, криниця, журавель, кущ калини, деревце верби, вірші, пісні, загадки, віночки, коровай, калина, тісто, калиновий напій, пиріжки, дидактичні ігри: "Склади віночок," "Склади картину," фарби, мольберт, поролон, глечик, рушник..

Словник: вербиця, срібляста, подорожній..

Вихователь: До нас сорока завітала

І щось у згортку нам подарували.

А що там, щоб узнати

Треба загадку відгадати.

Дитина: У вінку зеленолистім,

У червоному намисті,

Видивляється у воду

На свою хорошу вроду

(Діти відгадують)

Вихователь: Так, до нас калина завітала

І дітей всіх привітала

Давайте й ми, малята

З калиною будем вітатись

(Хвилинка Монтессорі – вітання з калиною).

А тепер на калину гляньте,

На що вона схожа, відповідайте.

(Відповіді дітей)

Прошу вас усіх сказати

Якими словами калину можна описати?

(Дидактична вправа «Калина яка?»)

Кожна країна рослини-символи має

Багато про них знає і всім розповідає

У Канаді – дуже клена поважають,

В Росії – березу прославляють,

А на нашій рідній Україні

Поклоняються вербі й калині

Їх наш народ дуже шанує

І про це навіть прислів'я існує:

«Без вербі і калини – нема України».

Про них пісні складають
І в віршах прославляють.
Дитина: Зацвітає калина,
Зеленіє ліщина,
Степом котиться диво-луна
Це моя Україна,
Це моя Батьківщина
Що, як тато і мама, одна.
Вихователь: Прошу вас подумати, малята,
І як ви розумієте слово «Батьківщина» сказати.
(Відповіді дітей)

Дитина: Що таке Батьківщина?

Під віконцем калина,
Тиха казка бабусі.
Ніжна пісня матусі,
Дужі руки у тата,
Під тополями хата.
Під вербою криниця,
В чистому полі-пшениця.

Дитина: Ми є діти українські
Хлопці і дівчата.
Рідний край наш Україна-
Красна і багата.

Дитина: Різні в світі є країни
Різні люди є на світі
Різні гори, полонини
Різні трави, різні квіти,
А у нас одна країна
Найрідніша нам усім
То прекрасна Україна

Нашого народу дім.

Дитина: Україна, рідний край,

Поле, річка, зелен гай.

Любо стежною іти-

Тут живемо я і ти.

Вихователь: Так, Батьківщина – це і мама і тато.

Це і батьківська рідна хата

Кущ калини під вікном

І вербиця над ставком.

Сьогодні ми будемо мандрувати

І легенди про вербу й калину збирати.

Який транспорт ви хотіли б обрати?

(Відповіді дітей)

Швиденько, як вагончики ставайте

І з піснею вирушайте.

(Пісня « Наш поїзд рушає»)

Вихователь: Вже приїхали, малята.

Ось і бабусина хата.

Як іще її можна назвати?

(Відповіді дітей)

А що знаходиться біля хати?

Про що б ви хотіли розказати?

(Відповіді дітей)

А тепер спробуйте, малята,

Таку загадку відгадати:

Дитина. : Біля нашої криниці

Проживає диво-птиця.

Довгонога, довголиця

В криниці дзьоб миє

Набира відром водицю,

Ставить її на криницю.

(Діти відгадують).

Вихователь: Біля хати журавель й криниця.

Біля них росте вербиця.

А біля неї калина

Ніжно віти похилила.

Ось послухайте, малята,

Я хочу вам легенду розказати.

Це було дуже давно.

Злі вороги напали на село

Всі хати вони попалили,

Старих і малих побили,

Молодих в полон забрали,

А в криниці отрути накидали

Одна тільки жінка лишилась жива.

Вона з діточками в землянці була.

Захотілося їм дуже пити

Стала мати дочку просити :

« Піди, Наталочко, до криниці

Принеси нам чистої водиці.

Що отруєна вода вона не знала.

Красунечка дочка води набрала

Й маленькими ковточками пити стала.

І сталося диво – отрута її не вбила,

Лиш на кущ калини перетворила,

Там де були червоні коралі.

Ягідки калини червоні стали.

Братик Іванко сестричку шукав,

Випив водиці й журавликом став.

З тих пір люди біля криниць журавлі кладуть.

І завдяки їм воду дістають,
Не дочекалась діток мати
І стала вона їх шукати,
Побачила, яке сталося лихо,
Посивіла з горя, заплакала тихо.
Спробувала отруєну водицю
Ї перетворилися на срібну вербицю.
З тих пір стоять вони біля криниці.
Ї охороняють воду у криниці.
Щоб була вона чистенька,
Незабруднена й смачненька.
Взагалі, верба – символ України,
Символ рідної хатини,
Символ пробудження природи
Застереження тварин і людей від хвороби.
Вербою здавна людей лікували:
товчене зілля до ран прикладали,
Щоб голова не боліла-
відваром з свяченої верби її обливали.
Вербу у воду клали,
Коли дитину хвору купали.
Український народ вербу шанує
І перед Паскою Вербну неділю святкує.
Священна верба від усього оберігає,
Тому священик нею дітей ударяє.
І такі слова промовляє:
« Верба хльось. Б'є до сльоз:
Не будь сонливим, до роботи лінивим.
Будь працьовитий, як бджола,
І рости як верба.

Будь здоровий як вода,
А багатий- як земля.
І коли худобу на вигін виганяли,
То теж вербовою гілкою ударили –
Щоб корова здоровою була
І молока багато давала,
Про вербу є віршів, прислів'їв багато
Чи не хочете ви їх почитати.?
Іра В. : П. Воронько «Верба»
Над водою на горбі
Любо весело вербі.
Довгі коси розпускала
І в ставочку полоскала-
Не потрібен гребінець
Їх розчесе вітерець.
Прислів'я : Де срібліє вербиця, там чиста водиця.
Де верба- там вода.

Вихователь : А ще з верби човни робили,
запоріжцям вербові ложки дарили,
кошики чудові виплітали,
меблі гарні виготовляли,
Про вербу на Україні пісні співають
І з нею різні ігри знають.
А які ігри ви знаєте.?
(Діти відповідають: «Довга лоза», «Чи дуб чи верба, чи
конопля гнила», «Вербич»)
Швидше в коло всі ставайте і у «Вербича» грати починайте.
Діти стають в коло, ідуть і кажуть слова:
«Вербич, вербич, весну поклич,
Ми з тобою, побий нас вербою.

Діти повертаються спиною, вербич б'є і промовляє:

«Не я б'ю, верба б'є

За тиждень Великдень.

Принесе пишного хлібця,

Шукайте собі іншого вербича.

(Тікає з кола, хто його зловить, стає вербичем.)

Вихователь: От які традиції пов'язані з вербою, а верба росте завжди поруч з калиною.

Червоні кетяги калини

Горять вогнями усіма.

Без калини нема України,

Без народу Вкраїни нема.

Калина – символ України

Символ чистоти дівчини,

Символ мудрості і роду

Українського народу.

Легенд і загадок є багато.

Прошу розповісти їх, малята.

(Діти загадують загадки , читають вірші)

Вірш Т.Г. Шевченка « Тече вода з під явора»

Стоїть дід над водою

З білою бородою.

Тільки сонечко пригріє-

Борода почервоніє (Калина)

Вірш Т.Г.Шевченко « Сонце гріє, вітер віє...»

«Який кум, така й калина

Яка мама, така й дитина»

Кущ калини росте біля хати,

Прикрашає оселю рідненьку,

Зігріває теплом його мати,

А калина за це славить неньку.

Дитина: Я не груша, я не слива,
Я калинонька вродлива.
Я стою в зеленім листі,
У червоному намисті.
А чому я так прибралась?
Бо до свята готувалась.
Принесла дівчатам я віночки.
Та й біля калиноньки заведем таночки.
(Таночок з віночками)
(Пісня « Зацвіла в долині»

Вихователь: Хочу вам малята,
Ще одну легенду розказати.
Це було дуже давно.
Було на Україні одно село-
Там чарівна й привітна дівчина жила,
Добре й щире серце вона мала,
Усім людям допомагала,
А люди її Калиною величали.
Навесні Калина до лісу пішла.
Довга й курна туди дорога була.
Захотіла дівчина якісь рослини посадити,
Щоб було де людям добрим відпочити.
Викопала в лісі тонке стебло,
А щоб швидко прийнялось воно
Дівчина аж від своєї хати
Воду носила його поливати.
Кущ швидко почав виростали.
Одного разу шляхом подорожній йшов.
Стомився , під кущ відпочити зайшов.

Подякував тим рукам,
Що кущ посадили і не повірив очам:
Кущ немов від сну стрепенувся
І в білий-білий цвіт одягнувся.
Потім цвіт став облітати,
А замість нього – стали ягідки з'являться.
Гарні, кругленькі, червоненькі
Як намистинки маленькі,
Подорожній ягідку покуштував
І ще більше здивувався.
В ягідці було заховано зернятко,
Схоже на маленьке сердечко.
Тут до куща дівчина підійшла,
Ягідку скуштувала і теж здивувалась:
А кущик гілочками загойдав
І до дівчинки зашептав:
Щоб про добре серце твоє
завжди пам'ятали люди,
подаруй мені ім'я своє
І воно в віках буде.

Дитина : Чи я в лузі не калина була,
Чи я в лузі не червона була
Взяли мене, поламали.

Вихователь: Швидше в коло всі ставайте
Й хоровод про калину починайте.
(Хоровод «Ой есть в лісі калина»)
Від народження дитини
В її життя входить образ калини.
Мати колиску колисала
І колискову співала.

(«Колискова»-соло)

Вихователь : А як дівчата підростали,
Вони калину збирали
І до стріхи пучки в'язали,
А ще щічки собі малювали
І рідних людей лікували.
Прошу вас усіх сказати,
Які хвороби калиною можна лікувати.
(Відповіді дітей)
Без калини не обходиться жодне свято,
Бо призначень у ній дуже багато.

Дитина : Ой у нас в селі новина,
Зацвіла у лузі калина,
Не так у лузі, як на селі
І в молодій на столі.

Вихователь: Весільне гільце і короваї
Завжди калиною прикрашали.

Дитина: Це калина з весільного короваю
Чудо - силу велику має
Прошу вас її скуштувати
І бажання загадати.
Ще й нам про нього розказати.

Вихователь: А це як проводжала мати
В дорогу дочку чи сина,
То вишитого рушника давала
І калиновим чаєм напувала,
Щоб пам'ятав калину
І всю свою родину.
А ще калина нагадує , що треба пам'ятати
Тих, хто ніколи не вернеться до рідної хати.

« Опустила кетяги калина,
Вся в зажурі, краще не цвісти.
Хто її чекав вже не прилине,
Вже йому до неї не прийти»
А як людина помирала,
То на могилу калину саджали.
Про це навіть поети писали
У творчості Т.Г. Шевченка є слова:
Посадили над козаком
Явір та калину,
А в головах дівчини –
Червону калину.

Вихователь: Щось бабуся не йде гостей зустрічати

Що ж це могло б означати?

(Відповіді дітей)

Йди, Тетяню, заглянь до хати,

Що робить бабуся, спробуй нам розказати.

Не словами, а жестами показати.

(Дитина йде, показує, інші діти відгадують)

Вихователь: Треба до бабусі піти

І їй допомогти.

(Діти заходять до оселі бабусі, вітаються).

Бабуся : Добридень, малята,

Мої любі онучата

В гості так рано вас не чекала,

Ще й у хаті не прибрала

І піч не розмалювала,

А головне килима не склала.

І гостинців не приготувала.

Буде мені, як у тій пісні.

(Пісня» Чом я не хазяйка»)

Вихователь: Діти, а хіба наша бабуся на ту господиню схожа?

(Відповіді дітей)

А яка наша бабуся?

(Д/вправа « Бабуся Яка»?)

Тож давайте, малята,

Бабусі будем допомагати

Швиденько килима складати.

А хто бажає – піч буде прикрашати:

Калину й листи малювати.

Прошу до роботи беріться швиденько.

І працюйте гарненько.

(Усі діти працюють).

Бабуся : От спасибі, онучата

Розцвіла вся моя хата

Скрізь калина червоніє

Аж душа уся радіє,

Бо калина – символ роду

Українського народу.

На рідній Вкраїні

В великі свята

З хлібом калина

Поруч була.

Прошу вас допомогти.

З калиною пиріжечки будем пекти.

Вихователь: А перед тим будем руки змивати

Та утирачем витирати.

(Діти миють руки)

Бабуся співає:

Підійдемо до калини,

Виберемо гілку
І для вас мій батька зробить
Новеньку сопілку.
Навчимося на сопілці
Ми чудово грати,
Щоб усі пісні народні
Українські знати.

Вихователь: А наш Василько вміє грати на сопілці

І охоче нам заграє
(Хлопчик грає на сопілці).

Бабця : Поки пиріжечки спечуться, малята,

Я ще хочу вам легенду розказати.
(Бабуся розповідає легенду)

Бабуся: Пиріжечки спеклися рум'яні

Запашні й духмяні.
Прошу їх скуштувати,
А я ще калиновим чаєм вас буду вгощати.
(Діти пригощаються)

Вихователь: Добре гостювати, мила дівчоро,

Але у садок вирушати нам уже пора.